

L I G J
Nr.8496, datë 3.6.1999

**PËR RATIFIKIMIN E “KONVENTËS KUADËR TË KËSHILLIT TË EUROPËS PËR
MBROJTJEN E MINORITETEVE”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe të nenit 121 të Kushtetutës, si dhe të ligjit nr.8371, datë 9.7.1998 “Për lidhjen e traktateve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare”, me propozimin e Këshillit të Ministrave

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Ratifikohet “Konventa kuadër e Këshillit të Europës për mbrojtjen e minoriteteve”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.2396, datë 18.6.1999 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Rexhep Meidani**

KONVENTA KUADËR PËR MBROJTJEN E MINORITETEVE

Shtetet anëtare të Këshillit të Europës dhe shtetet e tjera nënshkruese të kësaj Konvente kuadër,

Duke menduar se synimi i Këshillit të Europës është arritja e një uniteti më të madh ndërmjet anëtarëve të vet, me qëllim që të mbrojnë dhe realizojnë idealet dhe parimet, që përbëjnë trashëgiminë e tyre të përbashkët;

Duke gjykuar se njëra prej metodave për arritjen e këtij qëllimi është ruajtja dhe realizimi i mëtejshëm i të drejtave të njeriut dhe i lirive themelore;

Duke dashur që të zbatojnë deklaratën e kryetarëve të shteteve dhe të qeverive të shteteve, anëtare të Këshillit të Europës, miratuar në Vjenë më 9 tetor 1993;

Të angazhuar për të mbrojtur ekzistencën e minoriteteve në territoret e tyre përkatëse;

Duke pasur parasysh se ndryshimet në historinë e Europës kanë treguar, se mbrojtja e minoriteteve paraqet rëndësi për stabilitetin, sigurimin demokratik dhe paqen në këtë Kontinent;

Duke vlerësuar se një shoqëri pluraliste dhe e vërtetë demokratike duhet që jo vetëm të respektojë identitetin etnik, kulturor, gjuhësor dhe fetar të çdo personi, që i përket një minoriteti, por, gjithashtu dhe të krijojë kushtet e nevojshme që u japin atyre mundësi për të shprehur, ruajtur dhe zhvilluar këtë identitet;

Duke pasur parasysh se krijimi i një klime të tolerancës dhe të dialogut është e nevojshme që t'i mundësojë shumëllojshmërisë kulturore që të jetë një burim dhe faktor pasurimi për çdo shoqëri dhe jo faktor ndarjeje;

Duke vlerësuar se ndërtimi i një Europe tolerante dhe të begatë nuk varet vetëm nga bashkëpunimi ndërmjet shteteve, por kërkon, gjithashtu, edhe bashkëpunimin ndër kufitar ndërmjet autoriteteve vendore dhe rajonale, pa cenuar Kushtetutën dhe integritetin territorial të

çdo shteti;

Duke pasur parasysh Konventën për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore, dhe protokollet e saj;

Duke iu referuar angazhimeve për mbrojtjen e minoriteteve në Konventat dhe deklaratat e Kombeve të Bashkuara, dhe në dokumentet e Konferencës për Sigurimin dhe Bashkëpunimin në Europë, veçanërisht Dokumentin e Kopenhagës, të 29 qershorit 1990;

Të angazhuar për të përcaktuar parimet që duhen respektuar dhe detyrimet që burojnë prej tyre, me qëllim që të sigurojnë, në shtete anëtare dhe shtete të tjera, që mund të bëhen palë në këtë instrument, mbrojtjen efektive të minoriteteve dhe të të drejtave dhe të lirive të personave, që u përkasin këtyre minoriteteve në kuadrin e shtetit ligjor, respektimit të integritetit territorial dhe sovranitetit kombëtar të shteteve;

Të vendosur për të zbatuar parimet e parashtruara në këtë Konventë kuadër, nëpërmjet legjislacionit kombëtar dhe politikave qeveritare, të përshtatshme,

Bien dakord si vijon:

PJESA I

Neni 1

Mbrojtja e minoriteteve dhe e të drejtave e lirive të personave, që u përkasin këtyre minoriteteve, formojnë një pjesë përbërëse të mbrojtjes ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, dhe si të tilla, përfshihen në kuadrin e bashkëpunimit ndërkombëtar.

Neni 2

Dispozitat e kësaj Konvente Kuadër do të zbatohen në mirëbesim, në frymën e mirëkuptimit dhe të tolerancës, dhe në përputhje me parimet e fqinjësisë së mirë, të marrëdhënieve miqësore dhe të bashkëpunimit ndërmjet shteteve.

Neni 3

1. Çdo person, që i përket një minoriteti do të ketë të drejtën që të zgjedhë lirisht për t'u trajtuar apo jo si i tillë, dhe nuk do të ketë asnjë disavantazh nga kjo zgjedhje apo nga ushtrimi i të drejtave, që lidhen me këtë zgjedhje.

2. Personat, që u përkasin minoriteteve, mund të ushtrojnë të drejtat dhe të gëzojnë liritë, që burojnë prej parimeve të parashikuara në këtë Konventë Kuadër, në mënyrë individuale, si dhe në bashkësi me të tjerët.

PJESA II

Neni 4

1. Palët angazhohen t'u garantojnë personave, që u përkasin minoriteteve, të drejtën e barazisë para ligjit dhe të mbrojtjes së barabartë nga ligji. Lidhur me këtë do të ndalohet çdo diskriminim, bazuar në përkatësinë e një minoriteti.

2. Palët angazhohen që të miratojnë, sa herë që të jetë e nevojshme, masa të përshtatshme për të nxitur, në të gjitha sferat e jetës ekonomike, shoqërore, politike dhe kulturore, barazi të plotë dhe efektive ndërmjet personave që i përkasin një minoriteti dhe atyre që u përkasin shumicës. Lidhur me këtë ata do të marrin parasysh, në mënyrën e duhur, kushtet e veçanta të personave që u përkasin minoriteteve.

3. Masat e miratuara në përputhje me paragrafin 2 nuk do të konsiderohen si një akt

diskriminimi.

Neni 5

1. Palët angazhohen të nxisin kushtet e nevojshme për personat, që u përkasin minoriteteve, për të ruajtur dhe zhvilluar kulturën e tyre dhe për të ruajtur elementet themelore të këtij identiteti, konkretisht besimin fetar, gjuhën, traditat dhe trashëgiminë kulturore.

2. Pa cenuar masat e marra për realizimin e politikës së tyre të integritetit të përgjithshëm, Palët nuk do të ndërmarrin politika apo praktika, që synojnë asimilimin e personave që u përkasin minoriteteve, kundër vullnetit të tyre dhe do t'i mbrojnë këta persona nga çdo akt, që synon një asimilim të tillë.

Neni 6

1. Palët do të inkurajojnë frymën e tolerancës dhe dialogun ndërkulturor, dhe do të marrin masa efektive për të nxitur respektin e ndërsjellë, mirëkuptimin dhe bashkëpunimin ndërmjet të gjithë personave që jetojnë në territorin e tyre, pa dallim, përsa i përket identitetit etnik, kulturor, gjuhësor apo fetar të këtyre personave, veçanërisht në fushën e arsimit, kulturës dhe shtypit.

2. Palët angazhohen të marrin masa të përshtatshme për të mbrojtur personat që mund t'u nënshtrohen kërcënimeve apo akteve të diskriminimit, armiqësisë apo dhunës, si pasojë e identitetit të tyre etnik, kulturor, gjuhësor apo fetar.

Neni 7

Palët do të sigurojnë respektimin e së drejtës të çdo personi, që i përket një minoriteti, për lirinë e grumbullimeve paqësore, lirinë e organizimit, lirinë e shprehjes dhe lirinë e mendimit, të ndërgjegjes dhe të besimit fetar.

Neni 8

Palët angazhohen të pranojnë se çdo person, që i përket një minoriteti, ka të drejtën të manifestojë fenë apo besimin e vet dhe të krijojë institucionet, organizatat dhe shoqatat fetare.

Neni 9

1. Palët angazhohen të pranojnë se e drejta e lirisë së shprehjes së çdo personi, që i përket një minoriteti, përfshin lirinë për të pasur mendime dhe për të marrë dhe shpërndarë informacion e ide në gjuhën e minoritetit, pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pavarësisht nga kufijtë. Palët do të sigurojnë, brenda kuadrit të sistemeve të tyre ligjore, që personat që i përkasin një minoriteti nuk diskriminohen lidhur me raportet e tyre me shtypin.

2. Paragrafi 1 nuk do t'i ndalojë Palët që të kërkojnë, pa diskriminim dhe në bazë të kriterëve objektive, licensimin e radiopërhapjes dhe të televizionit, apo ndërmarrjeve të kinemasë.

3. Palët nuk do të pengojnë krijimin dhe përdorimin e shtypit të shkruar nga personat që u përkasin minoriteteve. Në kuadrin ligjor të sistemit të përhapjes së radios dhe të televizionit, ata do të sigurojnë, për aq sa është e mundur dhe duke pasur parasysh dispozitat e paragrafit 1, që personave, që u përkasin minoriteteve, t'u jepen mundësi për të pasur dhe për të përdorur shtypin e tyre.

4. Në kuadrin e sistemit të tyre ligjor, Palët do të miratojnë masa të përshtatshme për të lehtësuar kontaktet me shtypin për personat që u përkasin minoriteteve, për të nxitur tolerancën dhe për të lejuar shumëllojshmërinë kulturore.

Neni 10

1. Palët angazhohen të njohin se çdo person, që i përket një minoriteti, ka të drejtën të përdorë lirisht dhe pa ndërhyrje gjuhën e vet të minoritetit, në mënyrë personale dhe publike, me gojë dhe me shkrim.

2. Në zonat, ku personat që u përkasin minoriteteve, banojnë tradicionalisht apo në numër thelbësor, në qoftë se këta persona parashetrojnë kërkesë, dhe kur ajo i përgjigjet një nevojë reale, Palët do të përpiqen të sigurojnë, për aq sa është e mundur, kushtet që mund të bëjnë të mundur përdorimin e gjuhës së pakicës në marrëdhëniet ndërmjet këtyre personave dhe autoriteteve administrative.

3. Palët angazhohen të garantojnë të drejtën e çdo personi, që i përket një minoriteti për t'u informuar menjëherë, në një gjuhë që ai/ajo e kupton, për arsye të arrestimit të tij/saj dhe për natyrën e shkakun e çdo akuze kundër tij/saj, dhe për të mbrojtur veten në këtë gjuhë, dhe, nëse është e nevojshme, me ndihmën pa pagesë të një përkthyesi.

Neni 11

1. Palët angazhohen të njohin se çdo person që i përket minoritetit ka të drejtë të përdorë mbiemrin (prejardhjen) dhe emrat e parë në gjuhën e minoritetit dhe të drejtën për njohjen e tyre zyrtarisht, në përputhje me procedurat e parashikuara në sistemin e tyre ligjor.

2. Palët angazhohen të njohin se çdo person që i përket një minoriteti ka të drejtën të shfaqë në gjuhën e vet, të minoritetit, shenja, mbishkrime dhe informacione të tjera, të një natyre personale, në mënyrë të dukshme për publikun.

3. Në zonat e banuara tradicionalisht nga një numër thelbësor i personave të minoriteteve, palët do të përpiqen, në kuadrin e sistemit të tyre ligjor, përfshirë, kur është e përshtatshme, marrëveshje me shtetet e tjera, dhe, duke marrë parasysh kushtet e tyre të veçanta, të vendosin emrat tradicionalë vendas, emrat e rrugëve dhe tregues të tjerë topografikë për publikun edhe në gjuhën e minoritetit, kur ka një kërkesë të mjaftueshme për këta tregues.

Neni 12

1. Palët, kur është e përshtatshme, do të marrin masa, në fushën e arsimit dhe të studimeve për të nxitur njohjen e kulturës, të historisë, të gjuhës dhe të besimit fetar të minoritetit të tyre dhe të shumicës.

2. Në këtë kuadër, Palët do të sigurojnë, ndër të tjera, mundësi të përshtatshme për kualifikimin e mësuesve dhe për pajisjen me tekste shkollore, si dhe të lehtësojnë kontaktet ndërmjet studentëve dhe mësuesve të komuniteteve të ndryshme.

3. Palët angazhohen të nxisin mundësi të barabarta për ndjekjen e arsimit në të gjitha nivelet për personat që u përkasin minoriteteve.

Neni 13

1. Në kuadrin e sistemeve të tyre arsimore, Palët do të njohin se, personat, që u përkasin një minoriteti, kanë të drejtë të ndërtojnë dhe të drejtojnë institucionet e tyre arsimore dhe kualifikuese private.

2. Ushtrimi i kësaj të drejte nuk do të sjellë ndonjë detyrim financiar për Palët.

Neni 14

1. Palët angazhohen të njohin se çdo person, që i përket një minoriteti, ka të drejtë të mësojë gjuhën e vet, të minoritetit.

2. Në zonat ku personat, që u përkasin minoriteteve, banojnë tradicionalisht apo në numër thelbësor, nëse ka një kërkesë të mjaftueshme, Palët do të përpiqen të sigurojnë, për aq sa është e mundur, dhe në kuadrin e sistemeve të tyre arsimore, që personat, që u përkasin këtyre minoriteteve, të kenë mundësi të përshtatshme për të mësuar gjuhën e minoritetit apo për të marrë mësim në këtë gjuhë.

3. Paragrafi 2, i këtij neni do të zbatohet pa cenuar mësimin e gjuhës zyrtare apo mësimin në këtë gjuhë.

Neni 15

Palët do të krijojnë kushtet e nevojshme për pjesëmarrjen aktive të personave, që u përkasin minoriteteve, në jetën kulturore, shoqërore dhe ekonomike dhe në çështjet publike, veçanërisht për ato që ndikojnë mbi ta.

Neni 16

Palët nuk do të ndërmarrin masa që ndryshojnë përbërjen e popullsisë, në zonat e banuara nga personat, që u përkasin minoriteteve, dhe që synojnë kufizimin e të drejtave e lirive, që burojnë nga parimet e parashikuara në këtë konventë kuadër.

Neni 17

1. Palët angazhohen të mos ndërhyjnë në të drejtën e personave, që u përkasin minoriteteve, për të vendosur dhe mbajtur kontakte të lira dhe paqësore përgjatë kufijve me personat që banojnë ligjërisht në shtete të tjera, veçanërisht me ata me të cilët kanë një identitet etnik, kulturor, gjuhësor apo fetar, apo një trashëgimi të përbashkët kulturore.

2. Palët angazhohen të mos ndërhyjnë në të drejtën e personave, që u përkasin minoriteteve, për të marrë pjesë në veprimtaritë e organizatave joqeveritare, në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.

Neni 18

1. Palët do të përpiqen të përfundojnë, kur është e nevojshme, marrëveshje dypalëshe dhe shumëpalëshe me shtetet e tjera, veçanërisht me shtetet fqinjë, për të siguruar mbrojtjen e personave, që u përkasin minoriteteve, përkatëse.

2. Kur është me vend, Palët do të marrin masa për të inkurajuar bashkëpunimin ndërkufitar.

Neni 19

Palët angazhohen të respektojnë dhe të zbatojnë parimet e parashikuara në këtë Konventë Kuadër, duke bërë, kur është e nevojshme, vetëm ato kufizime apo shmegie, që janë parashikuar në instrumentet juridike, ndërkombëtare, veçanërisht në Konventën për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore, në masën që ato janë të përshtatshme për të drejtat dhe liritë që burojnë nga këto parime

PJESA III

Neni 20

Në ushtrimin e të drejtave dhe të lirive, që burojnë nga parimet e parashikuara në këtë

Konventë Kuadër, çdo person që i përket një minoriteti do të respektojë legjislacionin kombëtar dhe të drejtat e të tjerëve, veçanërisht ato të personave që u përkasin shumicës apo minoriteteve të tjera.

Neni 21

Në këtë Konventë Kuadër asgjë nuk do të interpretohet se nënkupton ndonjë të drejtë për t'u angazhuar në veprimtari apo për të kryer ndonjë veprim kundër parimeve themelore të së drejtës ndërkombëtare, dhe veçanërisht kundër barazisë sovrane, integritetit territorial dhe pavarësisë politike të shteteve.

Neni 22

Në këtë Konventë Kuadër asgjë nuk kufizon apo shmang ndonjë prej të drejtave të njeriut dhe lirive themelore, që mund të sigurohen sipas ligjeve të ndonjë pale kontraktuese, apo ndonjë marrëveshjeje tjetër, ku ajo është palë.

Neni 23

Të drejtat dhe liritë, që burojnë nga parimet e parashikuara në këtë konventë kuadër, në masën që ato janë objekt i një dispozite përgjegjëse në Konventën për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore apo në protokollin e saj, do të kuptohen në një mënyrë, e cila vjen në përputhje me dispozitat e kësaj të fundit.

PJESA IV

Neni 24

1. Komiteti i Ministrave të Këshillit të Europës do të mbikëqyrë zbatimin nga palët kontraktuese të kësaj konvente kuadër.

2. Palët, të cilat nuk janë anëtare të Këshillit të Europës, do të marrin pjesë në mekanizmin zbatues, sipas procedurave që do të përcaktohen.

Neni 25

1. Brenda një periudhe njëvjeçare pas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente Kuadër, lidhur me një palë kontraktuese, kjo e fundit do t'i transmetojë Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Europës informacion të plotë mbi masat legjislative dhe masat e tjera, të marra për zbatimin e parimeve të parashtruara në këtë Konventë Kuadër.

2. Për periudhën më pas, secila palë do t'i transmetojë Sekretarit të Përgjithshëm, periodikisht dhe sa herë që kërkon Komiteti i Ministrave, çdo informacion shtesë, përkatës për zbatimin e kësaj Konvente Kuadër.

3. Sekretari i Përgjithshëm do t'i parashtojë Komitetit të Ministrave informacionin e transmetuar, sipas kushteve të këtij neni.

Neni 26

1. Në vlerësimin e përshtatshmërisë së masave të marra nga palët për të zbatuar parimet e parashtruara në këtë Konventë Kuadër, Komiteti i Ministrave do të ndihmohet nga një komitet këshillimor, anëtarët e të cilit do të kenë një kualifikim të njohur në fushën e mbrojtjes së minoriteteve.

2. Përbërja e këtij komiteti këshillimor dhe procedurat e tij do të përcaktohen nga Komiteti i Ministrave, brenda një periudhe njëvjeçare pas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente Kuadër.

PJESA V

Neni 27

Kjo Konventë Kuadër do të hapet për nënshkrim nga shtetet anëtare të Këshillit të Europës. Deri në datën e hyrjes në fuqi të konventës, ajo do të jetë e hapur për nënshkrimin gjithashtu edhe nga ndonjë shtet tjetër, i ftuar nga Komiteti i Ministrave. Ajo i nënshtrohet ratifikimit, pranimi apo miratimit. Instrumentet e ratifikimit, të pranimi apo të miratimit do të depozitohen te Sekretari i Përgjithshëm i Këshillit të Europës.

Neni 28

1. Kjo konventë do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pasues pas periudhës 3-mujore pas datës në të cilën 12 shtetet, anëtare të Këshillit të Europës, kanë shprehur pëlqimin e tyre për të pranuar, si të detyrueshme, konventën, në përputhje me dispozitat e nenit 27.

2. Lidhur me secilin shtet anëtar, i cili shpreh më pas pëlqimin e vet për ta pranuar si të detyrueshme atë, Konventa Kuadër do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pasues pas periudhës 3-mujore, pas datës së depozitimit të instrumentit të ratifikimit, të pranimi apo të miratimit.

Neni 29

1. Pas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente Kuadër dhe pas këshillimit të shteteve kontraktuese, Komiteti i Ministrave të Këshillit të Europës mund të ftojë, për të aderuar në konventë, nëpërmjet një vendimi të marrë me shumicën e parashikuar në nenin 20, pika d të statutit të Këshillit të Europës, çdo shtet joanëtar të Këshillit të Europës, që i ftuar të nënshkruajë në përputhje me dispozitat e nenit 27, nuk e ka bërë këtë ende, dhe çdo shtet tjetër joanëtar.

2. Lidhur me ndonjë shtet aderues, i cili shpreh më pas pëlqimin për ta pranuar si të detyrueshme atë, Konventa Kuadër do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pasues pas periudhës 3-mujore, pas datës së depozitimit të instrumentit të ratifikimit, të pranimi apo të miratimit.

Neni 30

1. Secili shtet mund të përcaktojë, në kohën e nënshkrimit, apo kur depoziton instrumentin e vet të ratifikimit, të pranimi, të miratimit apo të aderimit, territorin apo territoret për të cilat ai është përgjegjës në marrëdhëniet ndërkombëtare, ku do të zbatohet kjo konventë kuadër.

2. Secili shtet mund të zgjerojë, në një kohë të mëvonshme, me anë të një deklarate drejtuar Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Europës, zbatimin e kësaj Konvente Kuadër në çdo territor tjetër, të përcaktuar në deklaratë. Lidhur me këto territore, Konventa Kuadër do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pasues pas përfundimit të periudhës 3-mujore, pas datës së marrjes së një deklarate të tillë nga Sekretari i Përgjithshëm.

3. Çdo deklaratë e bërë sipas dy paragrafëve të mësipërm mund të tërhiqet, lidhur me çdo territor të përcaktuar në këtë deklaratë, me anë të një njoftimi drejtuar Sekretarit të Përgjithshëm. Tërheqja do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pasues pas përfundimit të periudhës 3-mujore, pas datës së marrjes së një njoftimi të tillë nga Sekretari i Përgjithshëm.

Neni 31

1. Secila palë mund ta denoncojë, në çdo moment, këtë Konventë Kuadër nëpërmjet një njoftimi drejtuar Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Europës.

2. Ky denoncim do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pasues, pas përfundimit të një periudhe 6-mujore, pas datës së marrjes së njoftimit nga Sekretari i Përgjithshëm.

Neni 32

Sekretari i Përgjithshëm i Këshillit të Europës do të njoftojë shtetet anëtare të këtij këshilli, shtetet e tjera nënshkruese dhe çdo shtet, që ka aderuar në këtë Konventë Kuadër për:

- a) çdo nënshkrim;
- b) depozitim të secilit instrument të ratifikimit, të pranim, të miratimit apo të aderimit;
- c) secilën datë të hyrjes në fuqi të kësaj konvente kuadër, në përputhje me nenet 28, 29 dhe 30;

ç) secilin veprim, njoftim apo komunikim tjetër, për këtë konventë kuadër.

Në prani të nënshkruesve, të autorizuar në mënyrën e duhur, kanë nënshkruar këtë konventë kuadër.

Bërë në _____, datën e _____, në gjuhën angleze dhe franceze, duke pasur të dyja tekstet të njëjtën vlerë, në një kopje të vetme, e cila do të depozitohet në arkivat e Këshillit të Europës. Sekretari i Përgjithshëm i Këshillit të Europës do t'ia transmetojë kopjet e vërtetuara secilit shtet, anëtar të Këshillit të Europës, dhe secilit shtet të ftuar për të nënshkruar apo për të aderuar në këtë Konventë Kuadër.